

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/014.021.1/ВК2- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 1 / 11

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою факультету
педагогічних технологій та
освіти впродовж життя

31 серпня 2023 р.,

протокол № 11

Роздова Вченої ради

Оксана ЧЕРНИШ

РОБОЧА ПРОГРАМА

**вибіркової навчальної дисципліни фахової підготовки
«Основи видавничо-редакційної діяльності»**

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 014 «Середня освіта»
спеціалізація 014.021 «Англійська мова і література»
освітньо-професійна програма «Англійська мова і література»
факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя
кафедра педагогічних технологій та мовної підготовки

Схвалено на засіданні кафедри
філософсько-історичних студій
та масових комунікацій
від 28 серпня 2023 р.

протокол № 1

Завідувач кафедри

Вадим СЛЮСАР

Розробник: к. пед. н, доцент кафедри філософсько-історичних студій та
масових комунікацій ЯБЛОНСЬКА Надія

Житомир

2023 – 2024 н.р

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/014.021.1/ВК2- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 2 / 11

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 01 «Освіта/Педагогіка»	Вибіркова	
Модулів – 1	Спеціальність: 014 «Середня освіта» Спеціалізація 014.021 «Англійська мова і література»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3	-
Загальна кількість годин – 150		Семестр	
		5	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи – 5	Освітній ступінь: «Бакалавр»	Лекції	
		32 год.	-
		Практичні	
		32 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
86 год.	-		
		Вид контролю: Залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 43 % аудиторних занять, 57 % – самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/014.021.1/ВК2- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 3 / 11

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Освітня компонента «Основи видавничо-редакційної діяльності» належить до циклу загальної підготовки нормативних освітніх компонент навчального плану підготовки студентів із спеціальності 014 «Середня освіта», освітньо-професійної програми «Англійська мова і література».

Метою дисципліни є оволодіння здобувачами вищої освіти опанування необхідних теоретичних основ і практичних навичок видавничо-редакційної діяльності.

Предметом дисципліни є основи та принципи видавничо-редакційного процесу.

Завдання:

- вивчення теоретичного комплексу щодо специфіки видавничо-редакційної діяльності;
- вироблення практичних навичок видавничо-редакційної діяльності;
- дослідження українського та світового досвіду видавничої галузі;
- аналіз діяльності редакторів та редакцій відомих українських та європейських видавництв.

Результати навчання

Здобувач повинен знати:

- особливості видавничо-редакційної діяльності;
- функціональні обов'язки редактора та видавця;
- специфіку роботи із текстом;
- тенденції видавничої галузі;
- законодавство та стандарти видавничо-редакційної діяльності.

Здобувач повинен уміти:

- володіти критичним мисленням, творчо використовувати різні теорії і досвід у процесі вирішення професійних і соціальних завдань;
- володіти здатністю до самостійного та автономного навчання впродовж життя за індивідуальною траєкторією розвитку;
- виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси;
- передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт;
- дотримуватися правил академічної доброчесності.

Набуття соціальних навичок (soft-skills): аналітичне мислення; комунікаційні якості, в т.ч. здатність застосовувати знання іноземної мови для забезпечення ефективної професійної комунікації; креативність, гнучкість, мобільність.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/014.021.1/ВК2- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 4 / 11

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади та практичні аспекти редагування в ЗМІ.

Тема 1. Вступ до курсу «Основи видавничо-редакційної діяльності». Аспекти актуальності курсу «Основи видавничо-редакційної діяльності» та його практичне значення. Зміст курсу та його зв'язки з іншими навчальними дисциплінами. Мета і завдання курсу. Особливість об'єкта і предмета. Значення терміна «редактор» та «видавець». Різновиди редакторської професії. Функціональні обов'язки головного, літературного, художнього і технічного редактора. Сфера застосування редакторських професій.

Тема 2. Редагування у системі видавничої діяльності. Періодизація та етапи розвитку редагування. Виникнення редагування. Стагнація в редагуванні. Відродження редагування. Період нагромадження фактів. Заснування теорії редагування. Класичне редагування. Комп'ютерне редагування. Становлення редагування в Україні.

Тема 3. Редакційно-видавничий процес. Характеристика учасників акту передачі повідомлень. Види редагування. Поняття про редакційно-видавничий процес та його етапи. Сутність і методологічні основи редагування як творчо-виробничого процесу. Термінологічна база. Галузі редагування. Аспекти редагування. Модель редагування. Механізми редакторської праці. Технологія редагування.

Тема 4. Типологія помилок і шляхи їх усунення. Відомості з історії девіатології як науки. Поняття про помилку/девіацію та їх види. Значущі і незначущі помилки. Класифікація помилок. Особливість журналістських девіацій. Шляхи усунення помилок. Реконструкція помилок реципієнтом.

Тема 5. Логічні засади редагування та методика праці редактора над фактичним матеріалом. Основні закони правильного мислення та умови їх дотримання в журналістському тексті. Основні завдання редактора в оцінюванні тексту журналістського твору з логічного погляду. Класифікація логічних помилок. Формування в редактора навиків усунення логічних помилок. Основи методики редакторської роботи над фактичним матеріалом. Факт – основа журналістського твору. Перевірка фактичного матеріалу – один з найважливіших етапів редакторської діяльності в ЗМІ. Типові фактичні помилки. Психологічні причини фактичних помилок. Фактологічні особливості журналістських текстів різних видів і завдання редактора під час їх аналізу. Види фактичного матеріалу. Редакційно-технічне оформлення цитат, числового матеріалу, дат власних назв, скорочень.

Тема 6. Композиційні норми редагування. Текст у єдності всіх його компонентів як предмет редакторського аналізу. Методика умовного

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/014.021.1/ВК2- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 5 / 11

членування тексту. Критерії виокремлення структурних одиниць тексту. Робота редактора над композицією рукопису. Особливості редакторського аналізу структурних особливостей тексту. Методика оцінювання композиції рукопису. Правила побудови журналістського твору. Прийоми роботи редактора над композицією твору. Залежність композиції твору від жанру журналістського тексту та типу видання. Методика редакторської оцінки рубрикації. Типові змістово-структурні, жанрово-стильові та композиційні помилки.

Тема 7. Редактор і текст. Текст як основний об'єкт редакторського аналізу. Ознаки тексту. Психологічні засади роботи редактора над текстом та їх потрактування в працях Р. Іванченка, В. Різуна, Н. Зелінської, М. Тимошика та ін. Психологічна спричиненість авторських помилок та фактори, що їх зумовлюють. Природа внутрішнього мовлення та помилки, спричинені перекладом внутрішнього мовлення на зовнішнє. Прийоми поглибленого розуміння тексту, що редагується. Межі втручання редактора в текст, їх психологічні основи. Поняття про збереження стилю автора.

Тема 8. Редакторсько-видавничий аналіз тексту: загальні поняття, структура. Зміст понять «аналіз твору», «редакторський аналіз тексту». Механізм процесів редакторського аналізу й оцінки тексту. Загальна схема редакторського аналізу й редагування. Ознайомлювальне, рецензентське, оцінне та оздоблювальне редакторське читання рукопису. Практична реалізація висновків редакторського аналізу. Основні завдання правки. Загальні правила виправлення тексту. Види правки.

Змістовий модуль 2. Загальні аспекти видавничої діяльності.

Тема 9. Характеристика видавничої галузі. Видавнича діяльність як медійний елемент. Видавнича справа на рівні суспільних відносин. Проблематика видавничої діяльності. Виготовлення видавничої продукції. Розповсюдження видавничої продукції.

Тема 10. Розвиток видавничої справи. Винахід писемності та її роль для розвитку видавничої справи. Рукописні книги як історичний елемент інформаційної галузі. Друкування як один із виразників початку ери технологій. Книга як соціокультурний феномен. Видавнича справа сучасної України.

Тема 11. Тенденції видавничої галузі. Епоха перших видавництв. Видавництва в індустріальний час. Транснаціональні видавничі конгломерати. Класифікація видавництв та особливості їхньої діяльності. Проблема конкурентоспроможності сучасного видавництва. Видавничі професії та фахові компетенції у сучасності. Корпоративна культура та ідеологія видавництва. Видавнича продукція як феномен культури і як товар. Типологія видавничої продукції. Види видань. Мультимедійна продукція. Конструктивні елементи книги. Кількісні показники книги. Аспекти якості книги. Структура книги.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/014.021.1/ВК2- 2023
	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 6 / 11</i>

Книга масова і «нішева», книга спеціальна і «скандальна», книга класу «люкс» і оригінальна. Сучасність книговидавничої галузі. Огляд книжкової справи в Україні. Реклама у контексті розвитку новоствореного видавництва.

Тема 12. Організація видавничої діяльності. Суб'єкти видавничої справи. Вектори розвитку, мета й завдання сучасного видавництва. Конкуренція у видавничому середовищі. Характер взаємодії учасників редакційно-видавничого процесу. Підготовка видавничого портфелю. Ідеї та проекти у видавничій галузі. Стратегія співпраці з авторами як ключовий елемент успішності видавництва. Культура й антикультура у видавничій діяльності. Редакційно-видавничий процес. Комунікація між учасниками видавничого процесу. Розповсюдження та підтримка видавничого продукту. Моніторинг і потреба в аналізі життєвого циклу видань. Ціноутворення у галузі книговидання. Економічна складова видавничої діяльності. Видавничий менеджмент і маркетинг. Фінансові ризики у видавничій справі.

Тема 13. Видавнича галузь: стандарти діяльності та перспективи розвитку. Державні органи управління видавничою діяльністю. Українські та міжнародні закони, стандарти видавничої справи. Асоціації видавців, книжкові форуми. Світові лідери видавничої справи. Глобалізація видавничої галузі.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/014.021.1/ВК2- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 7 / 11

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лр	інд	ср		л	п	лр	інд	ср
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади та практичні аспекти редагування в ЗМІ.												
Тема 1. Вступ до курсу «Основи видавничо-редакційної діяльності».	6	2	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Редагування у системі видавничої діяльності.	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Редакційно-видавничий процес.	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Типологія помилок і шляхи їх усунення.	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Логічні засади редагування та методика праці редактора над фактичним матеріалом.	16	4	4	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Композиційні норми редагування.	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Редактор і текст.	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Редакторсько-видавничий аналіз тексту: загальні поняття, структура.	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Всього	70	18	18	-	-	44	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Загальні аспекти видавничої діяльності.												
Тема 9. Характеристика видавничої галузі.	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 10. Розвиток видавничої справи.	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 11. Тенденції видавничої галузі.	18	4	4	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 12. Організація видавничої діяльності.	20	4	4	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Тема 13. Видавнича галузь: стандарти діяльності та перспективи розвитку.	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Всього	80	14	14	-	-	52	-	-	-	-	-	-
Разом	150	32	32	-	-	96						

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/014.021.1/ВК2- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 8 / 11

5. Теми практичних занять (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до курсу «Основи видавничо-редакційної діяльності».	2
2	Редагування у системі видавничої діяльності.	2
3	Редакційно-видавничий процес.	2
4	Типологія помилок і шляхи їх усунення.	2
5	Логічні засади редагування та методика праці редактора над фактичним матеріалом.	4
6	Композиційні норми редагування.	2
7	Редактор і текст.	2
8	Редакторсько-видавничий аналіз тексту: загальні поняття, структура.	2
9	Характеристика видавничої галузі.	2
10	Розвиток видавничої справи.	2
11	Тенденції видавничої галузі.	4
12	Організація видавничої діяльності.	4
13	Видавнича галузь: стандарти діяльності та перспективи розвитку.	2
	Разом:	32

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Функціональні обов'язки головного, літературного, художнього і технічного редактора.	2
2	Періодизація та етапи розвитку редагування. Виникнення редагування. Стагнація в редагуванні Відродження редагування. Період нагромадження фактів.	8
3	Галузі редагування. Аспекти редагування. Модель редагування. Механізми редакторської праці. Технологія редагування.	4
4	Психологічні причини фактичних помилок. Фактологічні особливості журналістських текстів різних видів і завдання редактора під час їх аналізу.	4
5	Природа внутрішнього мовлення та помилки, спричинені перекладом внутрішнього мовлення на зовнішнє. Прийоми поглибленого розуміння тексту, що редагується. Межі втручання редактора в текст, їх психологічні основи. Поняття про збереження стилю автора.	8
6	Основні завдання правки. Загальні правила виправлення тексту. Види правки.	4
7	Проблематика видавничої діяльності. Виготовлення видавничої продукції. Розповсюдження видавничої продукції.	6
8	Книга як соціокультурний феномен. Видавнича справа сучасної України.	8
9	Книга масова і «нішева», книга спеціальна і «скандальна», книга класу «люкс» і оригінальна. Сучасність книговидавничої галузі. Огляд книжкової справи в Україні.	10
10	Розповсюдження та підтримка видавничого продукту. Моніторинг і потреба в аналізі життєвого циклу видань. Ціноутворення у галузі книговидання. Економічна складова видавничої діяльності. Видавничий менеджмент і маркетинг. Фінансові ризики у видавничій справі.	10
11	Світові лідери видавничої справи. Глобалізація видавничої галузі.	10

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/014.021.1/ВК2- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 9 / 11

12	Організація видавничої діяльності.	12
13	Видавнича галузь: стандарти діяльності та перспективи розвитку.	10
	Разом:	96

7. Методи навчання

Лекція, практичні заняття, самостійна робота з літературою, аналіз першоджерел, виконання творчих завдань, індивідуально-контрольна бесіда.

8. Методи контролю

Поточний контроль, усне опитування, перевірка рівня засвоєння тем, винесених на самостійне опрацювання, модульна контрольна робота, залік.

Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал дисципліни різного характеру і рівня складності, засвоєння якого відповідно перевіряється під час поточного контролю і на заліку. Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль. У процесі поточного контролю здійснюється перевірка запам'ятовування та розуміння програмного матеріалу, набуття вміння висловлювати власну думку, опрацювання, публічного та письмового викладу (презентації) певних питань освітньої компоненти.

При перевірці рівня засвоєння тем, винесених на самостійне опрацювання оцінці підлягають: самостійне опрацювання окремих питань теми, написання рефератів.

При виконанні **модульних (контрольних) завдань** оцінці підлягають: тести, виконання письмових завдань під час проведення контрольних робіт, виконання індивідуальних завдань, інші завдання.

Система підсумкового контролю. Формою підсумкового контролю є залік. Студент має право не складати залік і отримати оцінку за результатами ПМК, якщо він виконав усі види навчальної роботи без порушення встановлених термінів та отримав позитивну (за національною шкалою) підсумкову оцінку і позитивно (більш ніж на 60 балів) вирішив тестові завдання.

Якщо студент отримав незадовільну оцінку або не згоден з оцінкою за результатами ПМК, він повинен скласти залік.

9. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота													Сума
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	100
5	5	10	5	10	5	5	10	10	5	10	10	10	

Шкала оцінювання

За шкалою	Залік	Бали
-----------	-------	------

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/014.021.1/ВК2- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 10 / 11

A	Зараховано	90-100
B	Зараховано	82-89
C		74-81
D	Зараховано	64-73
E		60-63
FX	Не зараховано	35-59
F	Не зараховано	0-34

10. Рекомендована література

Основна література:

1. Карпенко В. О. Основи редакторської майстерності. Теорія, методика, практика: підручник. К.: Університет «Україна», 2017. 431с.
2. Капелюшний А. О. Редагування в засобах масової інформації: навчальний посібник. Львів: ПАІС, 2005. 304 с.
3. Теремко Василь Іванович. Видавництво-XXI. Виклики і стратегії: монографія. Наук. конс. В.Різун. К.: Академвидав, 2021. 323 с.
4. Тимошик М. С. Видавнича справа та редагування : навч. посібник. К.: Наша культура і наука – концерн “Видавн. Дім Ін Юре”, 2004. 224 с.; Тимошик М. С. Як редагувати книжкові та газетно-журнальні видання: практ. посібник. К.: Наша культура і наука, 2012. 383 с.
5. Тимошик Микола Степанович. Книга для автора, редактора, видавця: практичний посібник. 2-е видання, стереотип.
6. Київ: Наша культура і наука, 2006. 559 с.
7. Партико З. В. Загальне редагування: нормативні основи. Львів: Афіша, 2001. 416 с.
8. Різун В. В. Літературне редагування. К.: Либідь, 1996. 240 с.
9. Шевченко В. Е. Шрифтове оформлення видань. Наукові записки Інституту журналістики. 2005. Т. 18. 13–21.
10. ДСТУ 29.3-2000. Газети. Поліграфічне виконання. Загальні технічні вимоги. К., 2000.
11. ДСТУ 3017-95. Видання. Основні види, терміни та визначення». К. : Держстандарт України, 1995. 50 с.

Допоміжна література:

1. Зелінська Н. В. Теоретичні засади роботи редактора над літературною формою тексту. К.: УМК ВО, 1989. 160 с.
2. Іванов В. Ф. Техніка оформлення газети : курс лекцій : навч. посібник для студ. фак. Журналістики. К.: Знання, 2000. 222 с.
3. Капелюшний А. О. Стилїстика і редагування журналістських текстів. Львів: ПАІС, 2003. 344 с.
4. Крайнікова Т. С. Коректура: підручник. К.: Наша культура і наука, 2005. 251 с.
5. Різун В. Основи комп'ютерного набору і коректури: підручник. К: Либідь, 1993.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/014.021.1/ВК2- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 11

172 с.

6. Тимошик М. Видавничий бізнес: Погляд журналіста, видавця, вченого. К.: Наша культура і наука, 2005. 326 с.
7. Шевченко В. Е. Основні поняття, що визначають зовнішню форму друкованого видання: текст лекції для студентів Інституту журналістики. К.: Інститут журналістики, 2004. 28 с.
8. Шевченко В. Е. Композиція та архітектоніка друкованого видання. Київського національного університету. Серія: журналістика. Вип.8. К.: РВЦ “Київський університет”, 2000. С. 70–75.
9. Авторське право на літературні та художні твори в Україні: Тематична добірка / Уклад. Л. І. Котенко. К.: Кн. палата України, 2000. 112 с.
10. Закон України «Про доступ до публічної інформації». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011. № 32. Ст. 314.
11. 9. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992. № 2657-ХІІ. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2657-12>
12. Закон України «Про друковані засоби інформації (пресу) України» від 16.11.92, ВВР, 1993.
13. Закон України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997. N 49. Ст. 299.
14. 14. Українське законодавство: засоби масової інформації / Упор. Т. Котюжинська, Л. Панкратова. К., 2004. 368 с.
15. Новий правопис: повний текст та основні зміни. URL: <https://osvitoria.media/experience/novyj-pravopys-povnyj-tekst-ta-osnovni-zminy/>

11. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Електронна бібліотека Державного університету «Житомирська політехніка» URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/>
2. Бібліотека українських підручників URL: <http://pidruchniki.ws/>
3. Підручники онлайн URL: <http://textbooks.net.ua/>
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського URL: <http://nbuv.gov.ua>